

Валентин ВОРОНЮК

Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Олег КУЧЕР**,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
ЗВО «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

У сучасних умовах розвитку світової економіки та інтенсифікації глобалізаційних процесів вагомого значення набуває питання конкурентоспроможності країн, залучених у світогосподарські процеси. Сталий розвиток економіки будь-якої країни передбачає наявність державної політики забезпечення високого рівня міжнародної конкурентоспроможності задля підвищення якості життя населення. Світова фінансова криза зробила фундаментальні корективи у функціонування міжнародної економіки, проте світовий досвід довів, що розвинена ринкова і галузева структура, ділова активність підприємців, наявність кваліфікованих фахівців та наукового потенціалу є вирішальними умовами досягнення високого рівня конкурентоспроможності як галузі, так і країни загалом.

Поняття «конкурентоспроможність» є важливим в оцінці позицій країн у світовому господарстві. Найвагоміший внесок у дослідження проблематики конкурентоспроможності країн вніс М. Портер, автор теорії конкурентних переваг, згідно з якою конкурентоспроможність у національній економіці визначається здатністю підтримувати продуктивність праці на значно вищому рівні, ніж у конкурентів, шляхом безперервного впровадження інновацій. Автор зазначає, що країна досягає високої конкурентоспроможності не у всіх галузях господарства, а лише у тих, у яких вона має конкурентні переваги. Сучасні визначення національної конкурентоспроможності, прийняті офіційними міжнародними організаціями, відображають новий етап еволюції поняття

конкурентоспроможності країн. Експерти Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) стверджують, що конкурентоспроможність може бути охарактеризована як рівень, у якому в умовах відкритої ринкової економіки країна виробляє товари та послуги, які пройшли тестування міжнародною конкуренцією, одночасно підтримуючи та збільшуючи реальний національний дохід. [1].

Хоча Україна й має масштабний природний, промисловий, технологічний та науковий потенціали, але детермінанти її конкурентних переваг ще недостатньо розвинені. Це знаходить свій відбиток у низькій конкурентоспроможності вітчизняних товарів, особливо наукомістких виробів із високою доданою вартістю. Резерви зростання товарообігу із зовнішнім світом на старій структурній основі та ціновій конкурентоспроможності фактично вичерпані. Місце України на світовому ринку в майбутньому, в першу чергу, залежатиме від того, наскільки ефективно розвивуватиметься у найближче десятиліття питання підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки на основі інновацій [2].

Разом з тим у дослідженнях, присвячених конкурентоспроможності національної економіки, домінують досить однобічні уявлення про передумови для реалізації конкурентних переваг, розглядаються, насамперед, міжнародні порівняння та відповідні рейтинги, у яких Україна виглядає не найкраще. Водночас серед невирішених питань, що потребують детальнішого розгляду залишаються ті, що стосуються внутрішніх засад розвитку конкурентного середовища, залишаються в тіні. Недоліком поширених версій є й відсутність структурного аналізу взаємозв'язків у національній економіці як цілісності, що виявляє головні джерела та ключові напрями проекту модернізації, здійснення якого державою та бізнесом дозволить забезпечити необхідний рівень національної конкурентоспроможності. Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних завдань:

- розглянути визначення конкурентоспроможності країни за допомогою індексів міжнародних організацій;

- визначити суперечності, існуючі між індексами, та придатність цих індексів до оцінки економічного стану України;
- дослідити місце України в світовому господарстві за допомогою індексів конкурентоспроможності;
- вивчити головні проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємств України і країни в цілому;
- розглянути вплив основних складових економічної політики держави на формування конкурентоспроможного середовища;
- розробити нариси для формування стратегії майбутнього розвитку України, спрямованої на підвищення рівня конкурентоспроможності.

Оскільки Україна намагається бути активним учасником міжнародних економічних відносин та прагне побудувати конкурентоспроможну модель економіки, то аналіз позицій нашої держави у міжнародних рейтингах є надзвичайно важливим завданням для досягнення поставленої мети [3].

Сучасні визначення національної конкурентоспроможності, прийняті офіційними міжнародними організаціями, відображають новий етап еволюції поняття конкурентоспроможності країн. Експерти

Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) стверджують, що конкурентоспроможність може бути охарактеризована як рівень, у якому в умовах відкритої ринкової економіки країна виробляє товари та послуги, які пройшли тестування міжнародною конкуренцією, одночасно підтримуючи та збільшуючи реальний національний дохід.

Серед інших інтерпретацій визначення конкурентоспроможності можна виокремити наступні:

- здатність країни досягати стійко високих темпів зростання ВВП на душу населення (World Economic Forum);
- конкурентоспроможність країни – це набір факторів, політик та інститутів, які визначають рівень продуктивності країни (World Economic Forum);
- поточна і майбутня здатність і можливість підприємців створювати

товари, чії цінові та нецінові характеристики є більш привабливими, ніж у їхніх місцевих і зарубіжних конкурентів (European Management Productand Market);

– під конкурентоспроможністю розуміються елементи продуктивності, ефективності і прибутковості. Але це не самоціль. Це потужний засіб досягнення зростання життєвого рівня та соціального благополуччя, тобто це інструмент для досягнення цілей (Competitiveness Advisory Group);

– конкурентоспроможність – це стан, у якому країна в межах вільної торгівлі та відкритих ринкових відносин може виробляти товари і послуги, які проходять тест міжнародних ринків, зберігаючи і збільшуючи при цьому реальні доходи населення в довгостроковому періоді (OECD) [4].

У результаті даного дослідження було виявлено декілька основоположних моментів щодо визначення конкурентоспроможності України у сучасній системі міжнародних економічних відносин та перспектив розвитку національної економіки з метою забезпечення стабільного підвищення конкурентоспроможності національних підприємств в умовах сьогоденної глобалізації та постійної напруги з боку транснаціональних корпорацій на національних виробників.

Список використаних джерел

1. Porter, M. (1990). The Competitive Advantage of Nations. The Free Press, A Division of Macmillan.
2. Україна у світовому конкурентному середовищі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/149239515.pdf>
3. Конкурентоспроможність України у сучасних міжнародних економічних відносинах. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=604>
4. Конкурентоспроможність України на світовій економічній арені - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/695/741>